

[Hemeroteca](#) | [Suscríbete](#)
[Clasificados](#)

Domingo, 15 mayo 2016

[Cartelera](#)
[TV](#)
[Tráfico](#)

Francesc J. Her

www.levante-emv.com
Levante
 EL MERCANTIL VALENCIANO

Menú

[C.Valenciana](#) [Más noticias](#) [Deportes](#) [Economía](#) [Opinión](#) [Cultura](#) [Ocio](#) [Vida y Estilo](#) [Participación](#) [Multimedia](#)
[Suscriptor](#)

FORDC-MAX POR 250€/MES

 Entrada de 1.000€ / Cuota Final: 7.070€
 49 MESES / TAE: 9,02%

[DESCÚBRELO](#)

Levante-EMV » En Domingo

[Suscriptor](#)

Amor de mare

L'hivern de 1913, una mare trastornada desenterrà la seua filla del cementeri de València, esdeveniment que provocà una pugna política entre republicans i conservadors

15.05.2016 | 04:15

FRANCESC J. HERNÁNDEZ | DEPARTAMENT DE SOCIOLOGIA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Aquesta és una història molt trista. Hem d'advertir-ho, per si prefereix passar pàgina. «Recorde l'any cinquanta-sis / amb un espant que no sé dir. / He vist el rostre de la mort, / i l'he vist amargament prop.» Aquests quatre versos foren escrits per Vicent Andrés Estellés i rememoren la mort, quan només tenia tres mesos, de la seua primera filla, Isabel. Una experiència dolorosa que reapareix en diversos passatges dels seus poemaris. El dolor d'un pare o d'una mare per la mort del seu fill pot ser indescriptible. Ho acredita el cas de «Conchita».

Amor de mare

El dilluns 27 de gener de 1913, Vicenta Martínez Genovés isqué per la porta principal del Cementeri General, portant als seus braços, embolicat amb un mantó, el cadàver de la seua filla Concepción Ramírez Martínez, que havia estat soterrada mes i mig abans. La dona deambulà pels camps i els camins pròxims al cementeri. Digué que s'havia acostat a una església, on se celebraven els oficis, perquè sentia la gent cantant (però aquest record podria ser del diumenge, quan arribà al cementeri, on s'hauria amagat fins dilluns). Amb la seua filla morta embolicada, fins i tot havia demanat aigua pel carrer Sant Vicent de fora. Entrà en una taberna, on li donaren dos gots d'aigua. Després caminà fins al carrer Xàtiva i, per la plaça de Sant Agustí, pujà al tramvia de circumvalació, el 5, per acostar-se al carrer Ruaya, on ocupava una habitació llogada. Tanmateix, la gent del tramvia, alarmada per la fetor del bolic que duia la dona, avisà els guàrdies. Quan aquests comprovaren que la dona estava alienada i duia el cadàver d'una xiqueta, la portaren al jutjat de Sant Vicent i començaren les diligències judicials.

El 5 de desembre de 1912, la xiqueta «Conchita» havia mort de «meningitis simple». Fou amortallada amb l'ajuda de les veïnes amb la seua roba millor, la mateixa amb la qual havia estat fotografiada: un vestit blanc amb brodats al davant. Per a soterrar-la li posaren també mitjons negres i botes de color. Per la caritat del veïnatge, la mare pogué posar el cadàver de la xiqueta en una tomba, i no a la fossa comuna. Al sepeli havien acudit alguns veïns. Inmediatament després, la mare havia quedat trastornada. Havia intentat suïcidar-se llançant-se a la via del tren, però havia estat rescatada per uns homes. Desconhortada, es passava els dies al cementeri. Havia pagat una pesseta a un operari perquè féra una creu de terra al costat de la tomba de la xiqueta. Pel seus plans havia estat, fins i tot, amonestada. Romania llargues hores agenollada junt a la tomba de la menuda, repetint: «Pobreta, jo l'he morta de fam». Uns dies abans del diumenge 26 començà a retirar la terra de dalt del taüt amb l'ajut d'un ferro doblat en forma de ganxo o esa, dels que es feien servir com a decoració i protecció a la part inferior de les baranes dels balcons. Ningú se n'adonà. En topar-se amb el taüt, li va fer un forat per la part del cap amb el ferro i després tragué el cadàver de la seua filla i se l'emportà. Volia, com va dir a un periodista, «mudarla de ropa, limpiarla y guardarla en casa». Si calia, llogaria un altre habitatge. I «cuando muriera» (sic), la soterraria al cementeri de Benimàmet, junt amb la seua mare.

El 10 de febrer, el Jutjat de Sant Vicent dictà auto de processament, sense detenció ni fiança, contra la mare i obrí dues causes. La primera era de tipus penal, per violació de sepultura; la segona, de caràcter administratiu, per infracció de les normes sobre exhumacions. La penal fou arxivada, ja que no hi hagué la circumstància de falta de respecte als morts. La segona, tampoc no tenia massa sentit, atenen les circumstàncies mentals de la mare.

El debat polític

Molt poc després que fóra descoberta Vicenta amb el cadàver de «Conchita» començà un viu debat polític. D'una banda, els regidors republicans i el diari «Pueblo», dirigit per Félix Azzati, reclamaven responsabilitats al capellà, Eduardo Genovés Olmos, que feia funcions de cap del Cementeri, i el conserge, José María Duval. El mateix capellà havia dictat una conferència el 15 de gener, on alertava de possibles desenterraments clandestins (de la persecució dels quals, en definitiva, era el responsable, junt amb el conserge i les autoritats municipals). Els republicans argumentaren també

Suscriptor | En Domingo

Contenido exclusivo para suscriptores digitales

Reválida con vistas a 2019

Reválida con vistas a 2019

La coalición de Compromiso y Podemos ampliada a EU amenaza la hegemonía del PP y allana el camino...

¿Avenida? del Cid

Las vías de asfalto de grandes dimensiones, cuando llegan a las puertas de la ciudad no se...

El IVAM recupera la fascinación urbana

El director José Miguel G. Cortés es el comisario de una de las muestras más trabajadas sobre los...

Cuando la huerta fue campo de batalla

El periodista Enric Llopis repasa cinco décadas de «resistencia silenciada» de agricultores...

Los hijos de la plaza del 15M y la indignación

Mantener viva la movilización social y canalizarla políticamente en votos son algunos de los...

[Todas las noticias de En Domingo](#)

que, temps enrere, en abril de 1912, els regidors conservadors Pablo Meléndez i Francisco Jorro havien carregat contra el capellà anterior, Llopis, perquè havia desaparegut un cadàver, encara que la desaparició s'hauria produït abans que el rector prenguera possessió efectiva de la seua destinació. D'altra banda, l'alcalde, Fernando Ibáñez Payés, i els regidors conservadors defensaren el rector i el conserge, per la qual cosa hagueren de bastir una interpretació que els eximira de responsabilitat: la dona no hauria fugit per la porta, sinó que s'hauria amagat darrere d'un xiprer, hauria passat la nit a un nínxol i, de matinada, entre dos rondes dels guàrdies nocturns, hauria fet servir una escala per botar la tanca. Els guàrdies afirmaven que una escala havia canviat de lloc, encara que era molt pessada perquè la poguera traslladar la dona sola. Ningú no explicava com la dona podia haver botat a terra, des de dalt d'un mur de més de tres metres, amb el cadàver de la seua filleta als braços. El jutge, Vicente Pascual Calabria y Botella, anà al cementeri per ordenar la nova inhumació del cadàver.

Es realitzà el 28 de gener. Josefa Melchor i altres veïnes de la mare acreditaren la identitat de la xiqueta. El jutge també va fer averiguacions sobre els arbres o les escales que hi havia, que podien haver estat emprats per Vicenta en la seua acció, segons la versió de la premsa dretana.

Dies després, el jutge practicà noves diligències al cementeri, on estigueren regidors i el metge municipal, Vicente Carsí. També fou convocada la mare per ser interrogada. Aquell mateix dia, un periodista de «Pueblo» l'havia trobada abans de les diligències, dins de la capella del cementeri. Sembla que els polítics o el rector convenceren la pobra dona perquè declarara que havia fet servir l'escala. I ella així ho va afirmar davant del jutge. Probablement l'havien amenaçada amb no dir-li on havien tornat a soterrar la seua filleta, perquè, davant del jutge, la dona repetia entristida: «No, no m'ho diran, no. No em diran la veritat, no».

El jutge tanca el cas. L'any següent demanà trasllat i continuà exercint a Toledo. L'expedient municipal s'arxivà. L'alcalde aconseguí acta de diputat i acumulà una gran fortuna. Pablo Meléndez fou afussellat el 1936, precisament al cementeri, i l'església l'ha fet beat. El capellà continuà amb la responsabilitat del cementeri i amb les seues investigacions històriques i filològiques. Finalitzà l'edició del seu «Catalech descriptiu de les obres impreses en llengua valenciana» en quatre volums (1911-14) i participà de les activitats de Lo Rat-Penat. Anys abans, quan era rector a Alginet, havia escrit aquests versos: «Però no, no s'ha mort, perquè 'ls morts viuen / mentres que viva sa memoria está». No res més sabem de la mare enfollda del carrer Ruaya.

Amb ocasió del cas de «Conchita», Azzati va escriure: «Si la muerte es un hecho que no admite controversia, convengamos, al menos, en que los crímenes de la muerte son manifiestos cuando devora á los niños». El poeta Vicent Andrés Estellés ho va expressar molt millor al seu poema «Coral romput»: «Si algun dia us diguessen que han matat la Mort, / no pregunteu, amics, qui és el que ho ha fet. / Serà un pare. Serà un pare o una mare.»

Compartir en Facebook

Compartir en Twitter

Temas relacionados:

Acostar-se

Advertir-ho

Carrer Sant Vicent

Cementeri General

Cinquanta-sis

Concepción Ramírez Martínez

Fou

Sant Agustí

Sociologia

Universitat de valència

Vicent Andrés Estellés

Vicenta Martínez Genovés

Publicidad

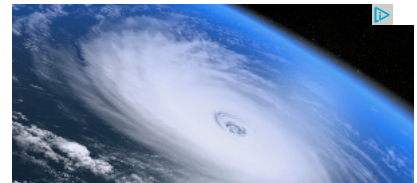

Nuevos Cayenne Platinum Edition
Deportividad refinada.

Pruébalos

Consumo combinado gama Cayenne Platinum Edition (en l/100 km): 6,8 - 3,3; Emisiones CO2 (en g/km) 179 - 75.

Finalmente Internet veloce - grazie a skyDSL

I satelliti aiutano nelle previsioni meteo, ma con i satelliti della skyDSL anche voi navigherete velocemente in Internet. A partire da 19,90 € in tutta Italia!

Vedi

FORD C-MAX POR 250€/MES

Entrada de 1.000€ / Cuota Final: 7.070€
49 MESES / TAE: 9,02%

DESCÚBRELO

Levante
EL MERCANTIL VALENCIANO
Mapa web

C. Valenciana

Valencia
El tiempo
Transportes en Valencia
Tráfico en Valencia
Cartelera de cine
Fallas
Servicios

Clasificados

tucasa.com
Iberpisos
Iberanuncio
Ibercoches
Iberempleo
Anuncios breves
Cambalache

Especiales

Lotería Navidad
Lotería el Niño
Fórmula 1
Premios Cine
Premios Globos de Oro
Elecciones Generales
Resultados Elecciones

levante-emv.com

Contacto
Atención al lector
Conózcanos
Localización
Club Diario Levante
Política Medioambiental
Aviso legal
Política de cookies

Publicidad

Publicidad

Otras webs del Grupo Editorial Prensa Ibérica

Otras webs del Grupo Editorial Prensa Ibérica

Diari de Girona | Diario de Ibiza | Diario de Mallorca | Empordà | Faro de Vigo | Información | La Opinión A Coruña | La Opinión de Málaga | La Opinión de Murcia | La Opinión de Tenerife | La Opinión de Zamora | La Provincia | La Nueva España | Levante-EMV | Mallorca Zeitung | Regió 7 | Superdeporte | The Adelaide Review | 97.7 La Radio | Euroresidentes | Lotería Navidad | Premios Cine